

John Erling Gaarder 1973-2014

PUBLISERT 5. oktober 2014

John Erling Gaarder døde 41 år gammel 27. juni 2014. Som spesialist i klinisk psykologi hadde han særlig interesse for mennesker med psykoselidelser og rusproblemer og for bostedsløse – for dem som på ulike måter faller utenfor i samfunnet. Hans engasjement hadde rot i møter i livet med venner og bekjente som strevde med å finne seg til rette. Hans møte med egen alvorlig sykdom som ganske ung vet vi også ble av betydning for retningen hans liv tok. Etter befalsskole i Forsvaret arbeidet han i fengsler, gikk fengselsskolen, var miljøterapeut i psykisk helsevern og ble psykolog i 2005.

Han skrev hovedoppgave i ROP, prosjekt for psykotiske og rusavhengige, et oppsøkende team ved Tøyen DPS, Lovisenberg Diakonale Sykehus. Han la til grunn betydningen av åpenhet, gjestfrihet, erfaringsnærhet og psykoanalytisk teori. Han fant ut at det er mulig å bygge tillit over tid. Men det krever at terapeuten tolererer sterkt negativ affekt hos pasienten og arbeider med egne holdninger og negative følelser i relasjonen. Hans hovedoppgave ble pensum i SEPREPs utdanning for terapeuter med psykotiske pasienter.

Ved Tøyen DPS var han ansatt i flere team der han inspirerte mange til åpenhet og dristighet i kontaktetablering med pasienter som kunne være ansett som «håpløse». Et eksempel er John Erlings møte med en sterkt lidende og sky gutt. John Erling måtte

finne opp en måte å være sammen med ham på, i hans fantasiverden, for at de skulle bli kjent, og for at denne karen skulle føle seg litt mer som et menneske blant andre. De «lekte» sammen med krigspill helt frem til denne mannen kunne begynne å snakke om og forholde seg til sitt hat mot moren sin, og sadistiske fantasier knyttet til mennesker som kom i hans vei. John Erling hadde mot til å våge noe nytt, gå inn i det ukjente. Og han hadde tillit til at dette ville gi pasienten muligheter for et bedre liv.

Ved Vor Frues Hospital ble han spesialist, han jobbet i flerfaglige team og fikk brukt disse erfaringene. Han så hvor viktig det er at man som psykolog på en sengepost bruker tid på miljøpersonalet; ved avslutning av en vakt med følelsesmessig krevende situasjoner var det å ha en prat før man dro hjem helt avgjørende.

John Erling evnet å være nysgjerrig på hva pasientene forsøkte å kommunisere når de handlet på måter som fikk omgivelsene til å reagere, ofte negativt. Sammen med en pasient fant han uttrykket «Actions speak louder than words», som gjorde at både pasienten, han og miljøpersonalet som var rundt, kunne forstå mer av hva som skjedde med henne, og hva som var gode måter å være på når hennes handlinger og følelsesuttrykk ble kraftfulle. Han arbeidet ved siden av dette med selvstendig praksis og ble etter hvert ansatt i Forsvaret, der han bidro i støttearbeidet for pårørende etter Hercules-ulykken, og etterarbeid med Afganistan-soldater. Han var kandidat vedPsykoanalytisk Institutt.

I sine siste dager snakket John Erling om den jødisk-svenske psykoanalytikeren Ludvig Igra, hvis familie ble drept i konsentrasjonsleir under 2. verdenskrig. Linjene nedenfor er hentet fra Igras bok «Den tunna hinnan mellan omsorg och grymhet»:

«Vår förmåga till omsorg är något som ständigt måste återerövas – och mer än så. Erfarenheter från kriser och krig har visat att vårt engagement i andras lidande – en inlevelse som under normala omständigheter tycks så stabil och självklar – kan gå förlorat från en dag till nästa. Det er frestande at underskatta den makt som fördomarnas förenklingar kan få över oss. Hur lockande är inte löftet om klarhet och sanning som alla tiders demagoger erbjudit oroliga och rådvilla. Attraktionskraften i sådana budskap hänger samman med strategin at förlägga alt som man ogillar eller finner föraktligt hos någon annan.»

John Erling rakk sammen med sin kjære Janne å skape sin egen familie. Han etterlater også sin datter Kristine, som han fikk i et tidligere forhold, og sine to sønner Jonas og Jakob. Våre liv ble så mye rikere av møtene med John Erling, og han blir dypt savnet blant kolleger.

Kristin Østlie, Ruth Abraham, Petter Lohne, Kari Tenmann

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 51, nummer 10, 2014, side 882